

reflexion

Läkaren central i samtal om levnadsvanor

»En majoritet av alla patienter vill att läkare tar upp levnadsvanor av betydelse för hälsan.«

Sambandet mellan levnadsvanor och hälsa är mycket starkt. En fördelaktig livsstil minskar inte bara morbiditet och mortalitet för en rad sjukdomar, den förbättrar även självrapporterad hälsa och livskvalitet. Dessutom bidrar exempelvis ett minskat köttintag, ett ökat intag av grönsaker och en ökad fysisk aktivitet i samband med transporter till en minskad belastning på vår planets resurser och en minskad produktion av koldioxid. Intressant nog har de flesta människor insikt om dessa samband – på ett intellektuellt plan. För att ändra sin egen livsstil krävs dock mer. Den minskning av cigarettökning som skett under de senaste decennierna beror av en kombination av ökad kunskap, sänkt social acceptans, lagstiftning och förbättrade metoder för rökprevention och rökavvänjning.

Nyligen kungjorde Socialstyrelsen »Nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder«. Dessa innefattar tobaksbruk, riskbruk av alkohol, otillräcklig fysisk aktivitet och ohälsosamma matvanor. Åtgärderna har delats in i tre nivåer: enkla råd, rådgivande samtal och kvalificerat rådgivande samtal. En stor del ska utföras av andra yrkeskategorier än läkare. Men läkarkårens roll är central och oundgänglig. En majoritet av alla patienter vill att läkare tar upp levnadsvanor av betydelse för hälsan. Läkare har en särställning med en trovärdighet som är avgörande för motivationen hos många. Avgörande är att läkaren tar upp dessa frågor på ett sätt som upplevs relevant för patienten. Vad som krävs är kunskap, intresse och inte minst avsatt tid. Nu är det främst upp till landstingen att skapa resurser och andra förutsättningar för att dessa kraftfulla verktyg ska kunna bidra till förbättrad hälsa.

Carl Johan Sundberg
medicinsk redaktör
carl.j.sundberg@lakartidningen.se

Foto: Amnesty

Sjukvården har gjorts till ett verktyg i Syrienkonflikten. Ambulanser beskjuts och vårdpersonal ställs inför fruktansvärda dilemman. **AKTUELLT** Sidan 326

reflexion

319 Läkaren central i samtal om levnadsvanor *Carl Johan Sundberg*

signerat

323 Bevara allmänmedicinsk kompetens *Ove Andersson*

Ännu ett dräpdrag för medicinsk forskning *Marie Wedin*

It debatt

324 Stora förändringar i den globala läkemedelsindustrin *Thomas Hedner, Tobias Thornblad, Boo Edgar, Ivor Cowdrick, Michael Olausson Lars Lind, Magnus Klofsten*

aktuellt

326 Sjukvården ett verktyg i Syrienkonflikten

327 Vården används som vapen i konflikten

328 Nationell kommitté för införande av icke-farmakologiska teknologier föreslås

Frågan om kombinerade tjänster för sjukhusläkare i öppenvården tar ny fart

329 Vårdcentraler listas ovetandes på kommersiell hälsosajt

330 Ingen samverkan inför journalprojekt i Uppsala

Forskningspropositionen 2013–2016: »Den medicinska forskningen kommer att stå i fokus«

331 Patientsäkerhet/Ärenden

medicinsk kommentar

332 Har vi för få vårdplatser i Sverige? Vi måste lära oss använda vårdplatserna bättre, innan vi vet om de räcker till *Pelle Gustafson*

nya rön

334 Allergisk alveolit utlöst via bläsinstrument *Eva Brandén*

HIV-vaccin ett litet steg närmare målet *Anders Hansen*

Förra året fick 287 personer diagnosen TBE, den högsta siffran någonsin. Anledningen är en kedja av samverkande faktorer, såsom rådjursstammens variation i storlek, antalet smågnagare och väderleken. Sidan 343

Omslagsbild: SEM-bild (svepelektomikroskopbild) av frampartiet, inklusive mundelarna, av en vuxen hona av fästingen Ixodes ricinus. Foto: Gary Wife och Thomas Jaenson, Uppsala universitet

335 Olönsamt försök att förbättra läkemedelsanvändningen *Susanna M Wallerstedt, Joakim Ramsberg*

Cancerpatienter vill helst följas upp av onkolog *Karin Sundström*

336 Ingen fördel med snabb rehydrering för magsjuka barn *Karin Sundström*

Besvikelse över HSV-vaccin *Anders Hansen*

Dementa läggs oftare in på sjukhus *Anders Hansen*

Klinik och vetenskap

338 Vårdutveckling Olägenheter och ineffektivitet med kirurgiska satellitpatienter. Strukturerad journalgranskning och enkätstudie *Rune Sjö Dahl, Olle Kilander, Hans Rutberg, Kenth Johansson*

343 Klinisk översikt År 2011 toppar TBE-incidensen. Rådjursstammens variation i storlek och vådret är nyckelfaktorer *Thomas G T Jaenson, Marika Hjertqvist, Åke Lundkvist*

349 Klinisk översikt Kompressionsbehandling som adjuvans vid nedsatt cirkulation *Erica Arverud, Katarina Greve, Fausto Labruto, Fredrik Lundh, Paul Wackermann*

debatt och brev

355 Socialstyrelsen om journalföring av levnadsvanor: Ingen ska behöva diskutera sina levnadsvanor mot sin vilja *Lena Weilandt, Irene Carlsson-Nilsson*

Replik: Gör ett tydligt uttalande som avråder från massregistreringar *Catarina Canivet*

354 »Bristen på förankring i specialitetsföreningarna är total«. SPUR-inspektörer manar till bojkott av ny modell för ST-inspektioner *Tomas Bremell, Annika Teleman*

kultur

356 Bruk, missbruk och beroende – två nya böcker om narkotika *Jan Halldin*

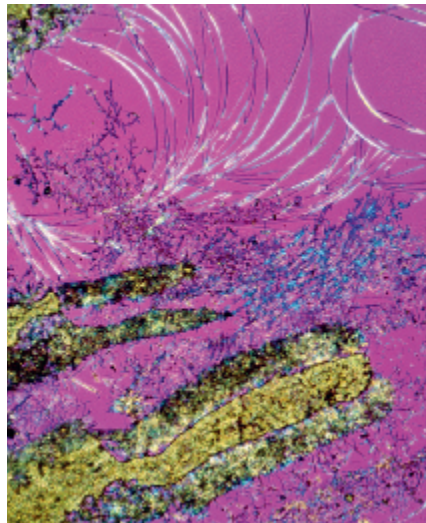

Foto: Astrid & Hanns Friedler/Mitchler/Science Photo Library

KULTUR Om bruk, missbruk och beroende. Sidan 356

Fler recensioner på webben

358 lediga tjänster

360 platsannonser

373 meddelanden

374 information från läkarförbundet

endast på webben

Fler artiklar på Lakartidningen.se

mest läst på Lakartidningen.se

Mest lästa artiklarna på Lakartidningen.se 2012:

1. Förundersökning inledd efter intervju med narkosläkaren (nr 1, sidan 16)
2. »Felaktig nyhetsrapportering skadar vår trovärdighet« (nr 6, sidan 265)
3. Polisens sex tänkbara fel som åklagaren utreder (nr 5, sidan 192)

TIPSA LÄKARTIDNINGEN

Har du ett nyhetstips – ta kontakt med redaktionen! Mejla till: tipsa@lakartidningen.se
Tala om ifall du vill vara anonym!

Vetenskapliga artiklar har genomgått referentbedömning. Varje manuskript granskas av minst en (ofta fler) av Läkartidningens stab av vetenskapliga experter. Granskningen av manuskript sker enligt internationella rekommendationer (www.icmje.org).

webbfrågan:

Kommunicerar du med dina patienter via e-post?

Se Reflexion nr 6, sidan 259.

Ja, ofta		12 %
Sällan		27 %
Nej, aldrig		61 %

271 hade svarat den 13 februari kl 11.00.

Organ för Sveriges läkarförbund
Box 5603, 114 86 Stockholm
Besöksadress: Östermalmsgatan 40
Telefon: 08-790 33 00
Fax: 08-20 76 19 (centralredaktion)
08-20 74 35 (annonser)
Webb: Lakartidningen.se
E-post: redaktionen@lakartidningen.se
annonser@lakartidningen.se
fornamn.efternamn@lakartidningen.se

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Jonas Hultkvist 08-790 34 61

Medicinsk huvudredaktör
Jan Östergren (internmedicin) 08-790 34 31

Redaktionschef och stf ansvarig utgivare
Karin Bergqvist 08-790 34 91

Tf medicinsk redaktionschef
Anne Brynolf 08-790 34 87

Webbchef
Elisabet Ohlin 08-790 34 97

Marknads-/annonsdirektör
Ulf Jansson 08-790 35 47

Medicinska redaktörer
Jon Ahlberg, docent (patientsäkerhet)
Margaretha Bågedahl-Strindlund, docent (psykiatri)
Ylva Böttiger, docent (klinisk farmakologi)
Mikael Hasselgren, med dr (allmänmedicin)
Lena Marions, docent (obstetrik/gynekologi och pediatrik)
Louis Riddez, docent (kirurgi)
Carl Johan Sundberg, docent (fysiologi)

Sekretariat
Inga-Maj Lagerholm 08-790 34 11
Britt-Marie Ström 08-790 34 79

Administration/ekonomi
Yvonne Bäärnhjelm 08-790 34 74

Produktion
Marita Arvidsson (grafiker) 08-790 34 72
Mats Karedell (IT) 08-790 33 38
Bo Svensson (IT) 08-790 33 19

Grafik: Typoform (där inget annat anges)

Redaktion
Björn Enström (webbredaktör) 08-790 34 81
Doris Francki (medicinsk redigering) 08-790 34 67
Sara Gunnarsdotter (reporter) 08-790 34 10
Sara Holfve (AD) 08-790 34 63
Jarl Holmén (medicinsk terminologi, korrektur) 08-790 34 64
Gabor Hont (kultur) 08-790 34 80
Carin Jacobsson (meddelanden) 08-790 34 78
Ewa Knutsson (medicinsk redigering) 08-790 34 83
Jan Lind (debatt) 08-790 34 84
Michael Lövrup (reporter) 08-790 35 26
Marie Närlid (reporter) 08-790 34 29
Madeleine Ramberg Sundström (redigering) 08-790 34 82
Birgit Wilhelmson (medicinsk redigering) 08-790 34 94

Marknads- och annonsavdelning
Britt-Marie Aronsson (annonskoordinator) 08-790 34 95
Irene Balsam (annonservice) 08-790 34 90
Eva Larsson (säljare) 08-790 35 06
Göran Sterner (säljare) 08-790 35 03
Vivan Streng (annonservice) 08-790 34 73

Prenumerationsavdelningen
Hélène Engström 08-790 33 41
pre@lakartidningen.se

Läkartidningen Förlag AB
Håkan Wittgren (vd)

TS-kontrollerad upplaga: 41 600 ex
ISSN: 0023-7205 (pappersutgåva)
1652-7518 (webbupplaga)

Tryckeri Sörmlands Grafiska AB

organ för **Sveriges läkarförbund** grundad 1904

